

▼ ▼ Nepředvídané okolnosti jsou možné. Přijde-li do cesty ledovcová trhlina či průrva, kterou nelze v určeném směru překročit, zaznamenaná vedoucí čas, odbočí podél trhliny tak dlouho, až se dá přechod uskutečnit, a stejný počet kroků se vrací na druhém kraji trhliny, až se dostane k onomu místu, kde pak může — při započítání obchůzkou ztraceného času — ve správném směru pokračovat. Mohou se též vyskytnout malé terénní schody, které nebylo možno na mapě předem vyčíst a které se nejlépe zdolají krátkými serpentínami. Pak postupuje vedoucí takto: dá odbočit řekněme 40 kroků šikmo doprava, a pak za stejné příkrostiti opačně 80 kroků doleva. Těch 80 kroků střídavě doprava a doleva opakuje tak dlouho, až je opět možno pokračovat ve správném směru. Jako poslední serpentínu vezme ovšem obdobně k první jen 40 kroků.

Ukažme si postup ještě na jiném příkladu, tentokrát z Vysokých Tater. Dejme tomu, že máme postavený stan na západním břehu zamrzlého a zasněženého Javorinského Zábího plesa ve výši 1900 metrů. Přes noc napadl čerstvý sníh, ráno ještě sněží a je mlha. Chceme se dostat přes Sedielko 2380 m do Malé Studené doliny k Teryho chatě, 2000 m. Všechn náklad i stan bereme s sebou, jelikož předpokládáme, že špatné počasí potrvá (podle hlášení zachyceného tranzistorem).

Máme-li lyže, napneme nebo napelíme pásy, abychom mohli stejnoměrně stoupat. Velice záleží na pravidelnosti kroků; ať jsme odpočatí nebo unavení, nesmíme měnit tempo pohybu.

Například v létě, když není sníh a náš kompasový směr nás náhodou vede kousek po upravené pohodlné cestě, nesmíme zrychlit krok, nýbrž jít stejnoměrně jako stroj dál. Rovněž kdyby se náhodou na chvíli roztrhla mlha a před sebou jasně uvidíme naši plánovanou cestu, takže bychom kompas vlastně nepotřebovali, pochoduje přesto klidně metodicky dál, jako by byla neprůhledná mlha. Dokud totiž nevíme naprosto jistě, že mlha se už nevrátí, nesmíme měnit způsob chůze. I když jdeme na lyžích z kopců dolů, ponecháme pásy na lyžích, kloužeme volně krokmo, aby vedoucí měl možnost stále kontrolovat dodržování správného směru.

Na závěr jednu obecně platnou moudrost, kterou však je třeba zde znovu zdůraznit: učení, cesta k umění. Zkoušet to v praxi, až půjde do tuhého, to už bude pozdě. Tento způsob orientace v mlze ve vysokohorském prostředí navzdoruje již za hezkého počasí a ve známém terénu, abyste si osvojili stanovené zásady a měli praxi.

ÚDOLNÍ STĚNA KAPELNÍKA

JIŘÍ ŠIMON

Dne 6. a 7. září 1961 se zdařil přímý průstup jižní stěnou Kapelníka na Hrubé skále dvěma libereckým horolezcům Joskovi Čihulovi a Jiřímu Šimonovi. Tento výstup patří k nejtěžším v našich skalních městech.

Odpoledne 6. září bez jakéhokoliv ujednání za mnou přišel Pepík Čihula, zda bych s ním nechtěl jít na údolní Kapelníka. Zprvu mě to zarazilo, nebyl jsem zrovna v kondici, ani počasí nebylo právě ideální. Rozmýšlel jsem se. Viděl jsem však napětí v Pepíkových očích, a tak jsem nemožl odmítnout. Věděl jsem dobře, v jaké vynikající je formě. Podářilo se mu několik skvělých prvovýstupů, zejména poslední údolní stěnou Prašivce v Přihrazech bez kruhu byl velkolepý kousek.

Nasedli jsme na motocykl a krátce po čtvrté hodině jsme stáli pod Kapelníkem. Stěna mě ohromila. Pozoroval jsem Josku. Ze všech možných stran obhlížel svou budoucí stěnu. Připadalo mi, že přesně ví, kudy půjde. Proponoval

to na dva kruhy — zdálo se mi to nemožné. První část nástupu, kde začínalo už mnoho lezců, je naprosto převíslá, potom se stěna trochu narovná až pod Jeschkeho traverz. Pak se vzpíná znovu do převisu a teprve pod vrcholem je opět srazně kolmá.

Začaly rozechvělé přípravy. Mnoho lan, nepřehrně množství smyček, karabiny, kovárna. Vzájemně jsme si dodávali odvalu. Pepíkovy smyčky všech velikostí a síly napovídaly, že železa bude málo. »Pepíku, jdi, jistím.«

Bez nervozity, naprostý duševní klid a rovnováha. Joska začal opatrně stoupat. První metry zdolával s naprostou lehkostí. Zanedlouho byl v místech původního prvního kruhu. Pak položil první uzel. Nejedlo i Funke by se divili, s jakou lehkostí pokládal uzel tam, kde oni dali druhou skobu. V tomto místě rozhodl Joska o úspěchu výstupu. Dřívější lezci pokračovali od druhého kruhu středem nahoru, Joska se dal doleva. Nabíral výšku a po dvou dalších uzlíkách dostoupil téměř 20 metrů. Pozoroval jsem s napětím, jak soustředěně pracuje.

»Jírko, je to dobré, jsou tu hodiny!« najednou vykřikl. Na malé římsce objevil podlouhlý otvor, jehož dva rozšířené konce dovolily prostrčit smyčku. Prvé bezpečné zajištění. Obezřetně prohlížel další úsek. Sem tam jsem mu nesměle připomínal, že by už byl čas na kruh. Od hodin to zkoušel asi dvakrát vzhůru na minimálních chytech, ale vždycky ztrácel rovnováhu. Až se mu to nakonec povedlo. Položil šesté zajištění, lano se klikatilo v karabinách. Druhou část dvojitého lana jsme úmyslně nechali volně viset, abych mu po ní mohl poslat nářadí k zapuštění kruhu. Lano vládo od stěny více než tři metry. Takový to byl převís.

Joska se zastavil na osmém zajištění v malých hodinkách. Seděl ve smyčce a prudce oddechoval. »Jírko, pošl kovárnu,« slyšel jsem rajský pokyn. Vytáhl ji k sobě a přehraboval se dlouho v brašně. Vyjmul malou skobu a znovu se ozval: »Chtěl bych to zkusit táhle v té spárce« a ukazoval o tři metry výš.

»Pepíku, nejanči,« vyjekl jsem. »Máš tam kovárnu, nepřežez to!« Tu již měl skobu v ústech, brašnu bezmála s deseti kilogramy na rameně a sunul se dál. Trnul jsem úžasem. Učinil několik rychlých pohybů, sáhl po skobě, někam ji strčil, dlani do ní udeřil a zavěsil se:

»Tak co, jak to vypadá?«

Nemohl jsem mu hned odpovědět, polykal jsem naprázdno.

»Mám dát kruh sem nebo doleva?« hovořil jakoby pro sebe. »Bude-li vlevo, bude se na něj stoupat, vpravo k němu možná

nepůjde vylézt, Zkusím to, jistím!« Než jsem se zmohl na odpor, pověsil brašnu, vypnul se ze skoby a slézal nazpět. »Pepíku, neblázní!« chraptil jsem. To už byl u dolních hodinek, několikrát se nadechl a začal znovu vystupovat do místa, kam chtěl dát kruh.

»Jde to, dám ho sem.« Vzápětí již začal vřtat. Znělo to jako milá hudba. Byl bezpečně zajištěn 40 metrů nad zemí. Po chvíli vložil kruh, dorazil jej a témoval olovem. Když se ke kruhu posadil, značně se již setmělo. Odběhl jsem od stěny, abych se z dálky podíval, jak to vypadá. Byl v polovině stěny. Dohodli jsme se, že sláni.

Slaňoval již docela potmě. Proti nebi jsem jen viděl tmavou siluetu. Musel jsem ho upozornit, že je už na konci a přitáhnout ho k sobě. Celou cestu sjížděl totiž vzduchem.

Druhý den odpoledne jsme jeli znovu. Přšelo. Kupodivu však skála byla suchá. Mohutný převís údolní stěny nedovolil, aby do ní vnikla vlhkost. Joska se radostně navázal a zanedlouho byl ve stěně. Lezl tak rychle, že se to nedá ani vypsát. Za chvíli seděl u kruhu.

»Jířku, pojď!«

Věděl jsem, co mě čeká — doufal jsem, že se dostanu aspoň ke kruhu, abych Joskovi umožnil další postup. U každé smyčky jsem odpočíval. Pak jsem ji vyjmul a lezl dál. Mé volání: »Dobře! bylo málo platné. Silon se protáhlo a dobírání v tolika smyčkách nemělo skoro ani smysl. Byl jsem rozhodnut, že od kruhu sláním, ovšem dostanu-li se k němu.

Konečně jsem se doplahočil k Joskovi. Krátké obejmání a obhlížel jsem další cestu.

Posadit se v takové výšce ke kruhu je hřejivý pocit. Josku čekalo vhloubení, ke kterému vedla úplně hladká stěnka s tenoučkou spárkou — tak nanejvýš na tužku. Tam prý budou uzlíky, pochvaloval si Joska. Vypnul se ze skoby a ověšen smyčkami pustil se na spodních chytech do spárky. Dostal do ní dokonce tři uzlíky a vzápětí byl ve vhloubení a na Jeschkeho traverzu. Postupoval těžce. Hladká stěna nedovolovala žádné variace. Položil ještě čtyři smyčky v nepřilíh těžkém úseku horní třetiny a stál pod vrcholovou spárkou. Zjistil ji několika hodinami a najednou byl na vrcholu.

Křičel jsem radostí nad jeho výkonem. Po chvíli klidu zavolal: »Můžeš jít, dobírám.«

Nejdřív jsem byl rozhodnut, že opravdu sláním, ale Joskův postup mě jaksi uklidnil. Zvedl jsem se v kruhu a pustil se do spárky. Vytahování uzlíků bylo nepředstavitelně těžké. Prvé dva jsem vynadl, se třetím jsem zoufale zápo-

Zajímavosti ZE SVĚTA

● Dva čs. prvovýstupy na Kavkaze

Dvě čs. výpravy na Kavkaze znamenaly několik krásných výkonů. Nejvýznamnější jsou dva prvovýstupy v oblasti Dombaje a výstup Vb novou cestou sev. stěnou štítu Surovského. Prvovýstup vých. stěnou Belaja Kaja se zdařil Veselému, Čihulovi, Budínovi a Karouškoví. Druhý prvovýstup sev. ledově skalní stěnou Čočí vykonali Veselý, Čihula a Budín.

● Britové v Andách

Z Argentiny došla zpráva, že dvěma britským horolezcům Donu Whillansovi a Tonymu Kavanagovi se podařilo prvovýstup na obtížný vrchol v oblasti Cerro Fitz Roy, který nazvali Aiguille de Poncent na památku v roce 1952 zde zahynuvšího francouzského horolezce.

● Francouzi dobyli Jannu

Ve dvou dnech za sebou 16. a 17. dubna se podařilo devíti členům francouzské expedice, kterou vedl Lionel Terray, dosáhnout vrcholu Jannu, nejobtížnější nedosažené sedmitisícovky v oblasti Kangčendzangy vysoké 7710 m. Na vrcholu zavlála francouzská a nepálská vlajka.

● Mezinárodní symposion v Dardžilingu

V horském středisku v Dardžilingu v Himálajském institutu se konalo mezinárodní horolezecké symposion o otázkách výškové aklimatizace. Promluvil zde dr. Ward, lékař poslední Hillaryho expedice na Makalu, mistr sportu Kuzmin o aklimatizaci sovětských horolezců a generál Singh, vedoucí Himálajského institutu o indické expedici na Čomolungmu 1980.

● Glaciologická expedice v Karakoru

V Karakoru na ledovci Biafo, který patří k největším na světě, působí mezinárodní glaciologická expedice vedená Angličanem Kennethem Hewittem. Má 13 vědeckých účastníků, meteorologů, hydrologů, geologů, zeměměřičů apod. Pákistánská vláda má o výsledky výpravy velký zájem, protože oblast zkoumaného ledovce patří k nejdůležitějším rezervuárům Indu.

● Film ze života Šarpů

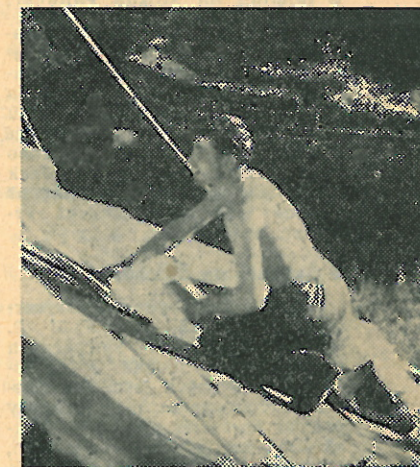
Na Pumori natáčel režisér G. Mehl film o práci Šarpů ve velkých výškách. Při filmování zahynul pádem do trhliny známý švýcarský horolezec (Dhaulágiri 1958) W. Stäuble se Šarpou Lobsangem.

III. Síly mě opouštěly, uzlík nešel ven. Vyčerpaně jsem se vši silou trhl, uzlík vyletěl — a já taky. Joska se ptal, co se děje. Visel jsem asi tři metry stranou od vhloubení úplně ve vzduchu. Co teď? Zvednout jsem se nemohl a Joskovo volání, že dobírá, jako by znělo do větru. Bezmocně jsem se klímal a nehnul se z místa. Úvazek mě počal svírat. Tu jsem postíhl volné lano s kovárnou, kterou jsem neví proč nenechal vytáhnout. Lano viselo kousek ode mne, a to mě zachránilo. Dostal jsem se k němu, uvázal oko, stoupl do něho, odlehčil rukám a odsunul jsem se do vhloubení. Měl jsem vyhráno.

Za chvíli jsem oddechoval v Jeschkeho traverzu. Stmívalo se. Skoro potmě jsem dolézal k vrcholové spáře. Za úplně tmy jsem Josku objímal na vrcholu. Ze srdce jsem mu blahopřál k největšímu lezeckému úspěchu.

Nemohl jsem se ani odvázat. Byl jsem krajně vyčerpan. Zapisovali jsme se při svitu zápalak.

Poprvé ve své dlouholeté lezecké činnosti jsem se při slánění nechal zajistit.

Joska Čihula při svém povolání — je pokrývačem. Snímky B. Svatoš